

نوسين يان قسه كوردنى رەشۇكىيانە دەربارەدى ماركسىزم؟

عومەر محەمد

يەككە لەخەسلەتە خراپەكانى رۇشنىرى ئەمرۆى ناۋەندەكانى راگەياندى جىھانى نۆى، ئەۋەپە كەمرۇف لە تىگەشتىن وتىفكرين دوردەخاتەۋە، نامۇ بوۋنى مرۇف چەۋاشە دەكات، سەر خانى رۇشنىرى سەرمایەدارى تىدەكۆشۇ مرۇف لەمرۇفایەتى بختو بیگورۇ بۇ نامیریک! چ لەۋە ترسانكترە مرۇف ھەست بەنامۇ بوۋنى خۇى نەكات؟ يان نامۇبوۋن نەبیتە ھەۋىنى پرسىاریكى گرنگ لەژيانى رۇژانەى دا ؟ رۇشنىرى ئەمرۆ بەناۋى رۇشنگەرى و ریزگرتن لەرنەنگە جیاۋازەكان لەلاپەك و بەبیانوی توندروى ئایدۇلۇژیاۋە لەلاپەكى تر پىش بەناۋەزایەتیەكانى مرۇف دەگرۇ بۇئەۋەى دەستەوسان لىى دانیشۇ ونەبیتە رەخنەگر بەسەر نىزامى مەۋجودەۋە، ھەرۋەك دەبىنین سالنیکە ھاۋكات لەگەل برسى كىردن ھېرش بۇسەردەستكەۋەتەكانى مرۇفایەتى لەدەرگای حیا جیاۋە ھېرشىكى ھەمەلاپەنەش بۇ سەردەقەكانى ماركس يان راستروایە بلینن : بۇسەر تیزەكانى ماركس بەرپۇەپە، كەلەپاستیدا لەتاریكى زیاتر لەپەررۇزىياندا بەجىننامىن. ئیمە گائتەجاریەكانى میژۋوی سەرمایەدارى دەبىنین ، كە ھەۋلىكى لەنەندازەبەدەرى خستۆتە گەر بۇسەرلەنۆى خویندەنەۋەۋەپیداچوۋنەۋەى سەرچاۋە فیکرى و فەلسەفەكۆنەكان و دەمەزەردكردنەۋەى بیروناپىداى خورافى، ساپان بەگەرختەۋەى دەقەتۇز لىئىشتوۋەكانى راپوردوۋ، كەچى نەك سنوریک لەبەردەم شىۋاندى تیزەكانى ماركس دانانى، بەلگو بەپېچەۋانەۋە دەرگاگانیش بۇ ۋەھانیاۋىك خراۋنەتە سەرگازى پش، لەۋەترسانكترە مرۇف بەناۋى رۇشنىرىەۋە خەنجەر لەئایدەى مرۇفایەتى ھەلگىشۇ ۋەلپشت كارەساتە خویناۋەپەكانەۋە ۋەستابن؟! كارەكتەرى سەلبى سىناریو رەشەكانى میژۋو بیٹ ! ناۋەندەكانى راگەياندى سەرمایەدارى ئەمرۆ بەگەۋەۋە بچوكیانەۋە سىخناخن لەم رۇشنىرانە، كە بەسەرئیک لىرال ۋەبەسەرئیک كۆنەپەرسن، راستە ئیمە قسە لە نازادى دەكەين، بەلام داخۇ تاكو ئەمرۆ كى ھىندە ماركس بەبى خەۋش قسەى لەنازادى كىردوۋەۋەداكۆكى لىكردوۋە؟ لەۋە بارىەۋە پرسى جدى وروزاندوۋە؟ ناكىت ئەم رايەشم بەدۆگم تاۋانبار بكرىت چونكە من بەرلە ھەموۋ نەپارەكانى ماركس دزى پىرۇز تەماشاكردن و ئىتاعەكردنى ھەردىارەپەك و لەۋانە ماركسىشم ، چونكە لەۋە راستیە تىدەگەم بەپىرۇزكردنى ماركس دۋاجار بەپېغەمبەر كىردىتى، ئەمەش ھەۋلىكە بۇكۆشتى نەك زىندورگرتنى، بەدۆگماكرىدىتى لە فەلسەفەپەكەى زانستىەۋە بۇدەقەكى نەگۇرولەكاركەۋەتوۋ، بەلام ناكىت تۇ بیٹ لەسەر مەسەلەپەك بدوییت و رەشۇكىیانە راست و چەپ بەسەرپەكدا بشیۋىنى ئەمە نازادى نپە، بەلگو ئەمە كارەساتە، جۇرىكە لەتىگەشتىنى مردوپەرستیانە كارەساتەكەش لەۋەداپە تۇ بەرەلایى نپو بنپى نازادى ،ئەۋەش رۋونە نازادى و بەرەلایى دۋچەمك و دەستەۋاژە لىك جوداۋ دزبەپەك، بەلاى كەمەۋە لە نازادیدا ئەۋ جیاۋازپە بەدى دەكەين كە مرۇف ۋەك بونەۋەرىكى ھوشيار ھەست بەبوۋنى خۇى دەكات، مەارەسەى خۇشەۋىستى خۇى ۋەدەۋەۋەبەرى دەكات، لانى كەم حورمەتى پارىزراۋە، كەچى لەسىستەمىكى ناۋازادو دىسپلىنكرادو لەسۇنگەى ھەلپەى تەماحكارانەى سەرمایەداریدا مرۇف ھوشيارى لى زەۋت دەكرىت و حورمەتى پىشیل دەكرىت، ئەگەرچى ناۋى ھىچ كەسك بەدىارى كراۋى لەپشت ئەم نوسینە رانەۋەستاۋەۋەپەنچەم بۇكەس درىژ نەكردوۋە.. ھىوادارم ئەۋانەى دۋژمنكارانە مامەلە لەگەل ماركس دەكەن غرور كۆپریان نەكاۋ لە نپو ئەم نوسینەدا رستەۋە دەستەۋاژە نە شازەكانى خۇیان بچویننەۋە، ئەۋانەى بەراست و چەپدا بپئەۋەى ھەست بەلپىرسینەۋەى ویزدانى خۇیان بکەن بەمناسەبەۋەبى مناسەبە لەسەر ماركس ھەرپەمەكیانە قسەدەكەن، دەبیت ئەۋە پرسىارە بپنپە پىشىۋەبېرسىن داخۇ بۇدەبیت ئەمرۆ دەستەچەۋەرەكانى سەرمایەدارى بەماركس بسرنەۋە؟! بۇدەبى ماتىريالىزمى زانستى ماركس بەتوندى بخرىتە بەرھەلمەتى شىۋاندىكى بپچسپاۋ و لپىرسینەۋە؟ تۇ تەماشاكە سەرمایەدارى بەرەلایى تاكى ناۋانۋە نازادىۋەپەۋەستى كىردۆتەۋەبە نازادى بازارەۋە! (بازارى نازاد+ تاكى نازاد =بەسىستىكى نازاد)ۋاتا سەرمایەدارىك نازادە لەكەلەكە كىردنى سەرمایە بپئەۋەى دەۋلەت سنوریک بۇدەستدرىژپە مشەخۇرىەكانى دابنى! كەئەمەش سەرچاۋەى گەلئەك گەندەلپە، لەۋلاشەۋە تاكەكەسى لەچىن وتویژەكانى خوارەۋە نازاد كىردوۋە لەۋەى بەكارىكى تاقتە پىروكین وكرپەكى كەم يان بەبیمەپەكى سۋالگەرانە رازىبیت يان بمرىت لەبىرسان! كەچى تىورىسەنەكانى سەرمایەدارى يان سىياسەتمەدارو رۇژنامەۋانەكان جۇرە لىكدانەۋەپەكى چەۋاشەكارانە بۇ ماركس دەكەن گواپە ماركس پىى ۋاىە(ھاندەرى گەرۋەى ساىكۇلۇژىەتى مرۇف برىتپەلە خولپاۋ گەرانى تاكەكەس بەداۋى دەستكەۋەتى مادىدا)بەم شىۋەپە سەررۇپپەكانى تاكەكەس بەناپراستەۋەخۇ دەگپنەۋە بۇماركس، لىكدانەۋەپەكى ۋەھا چەۋاشەكارانە بەرلەۋەى زىان بەماركسىزم بگەپەن گورزىكە لەبەرژەۋەندى گشتى مرۇف دەدرىت، ھېرشىكە بۇ سەربەھای راستەقینەى مرۇف، دەنا ئەۋپالئەرانەى ماركس كامانەن كەمرۇف ھاندەدەن بۇسەرە رۇپىۋنەۋە ئىمتىازە زۇرانەى سەرمایەدارى كامانەن كەمرۇف لەسەررۇپپەۋەپاكرىدى تاكە كەس بەداۋى دەستكەۋەتى مادىدا كەم دەكەنەۋە؟! ئەۋپرسە جدىانە كامانەن كە ماركس كۋشتوۋنىۋنەۋە ۋەلامانە كامانەن كە رۇشنگەرى ئەمرۆ مرۇف دەباتەۋە سەر يان؟، ئەمەۋچەندىن تۆمەتى غەشىمانە يان مەبەستدارانەى پپاۋانى دەزگاگانى راگەياندى سەرمایەدارى، كە گواپە ماركس نكۆلى لە رۇلى تاكەكەس دەكاۋەك بوۋنەۋەرىكى ھۇشمەند .. يان دەلین ماركس ھىچ جۇرە رىزىكى بۇ لاپەنە رۇحپەكانى مرۇف يان تاكەكەس دانەناۋە!! ھەر ئەم موقەسیرانەش رەشۇكىیانە رەخنەى ئەۋە لەماركس دەگرن كە ھىچ بەھایەكى بۇ ئابن نەھىشتۆتەۋەنكۆلى لەھەموۋ پپداۋىستپە رۇحپەكانى تاكە كەس كىردوۋە، بەلام داخۇ ئەم جۇرە لىكدانەۋانەچ لىلپەك رۋندەكەنەۋە؟! تروساىى بۇكام كۋنچى تارىكى جپھان دەنپرن؟! ئایا لاپەنى رۇحى تاكەكەس تەنھا لەئابن و خۋاپەرستیدا كورت دەبیتەۋە؟! راستە ماركس مرۇفپكى ئابنى نپە بەلام ئەۋ رەخنەى جەۋھەرى و فەلسەفى لەئابن ھەپە، راشكاۋانەۋە بپرىكارى ئەۋەى راگەياندوۋە (دین ئەفپونى گەلانە) خۇ لە پاستىشدا ھەرۋاپە، چونكە بەبرۋاى من ئەۋە ئابنەلاپەنە رۋوحپەكانى مرۇف دەكۆزى ئەۋە ئایدۇلۇژىاپە دەروۋنى مرۇف دەكاتە مائىكى بپدەرگاۋەپەنچەرە، نەك ئابن وئایدۇلۇژىا بپنەلاپەنە رۇحى مرۇفا ئەۋەى لە ئانماچەكانى ماركسدا بى تەمومزۇ بەشىۋەپەكى رۋون و شەفاف بپانكاراۋە ئەۋەپە مرۇف نازادبیت لەھەموۋ كۆت و بەندىكى ئابۋورى نازادبیت لە لەلاپەنە رۇحپەكان، تا بتوانىت باشر ئىنسانىەتى خۇى بپنابىتپتەۋەۋە لە ئامپىرپكەۋە بگەرپتەۋە سەر سرووشتى مرۇفانەى خۇى و ۋەك بونەۋەرىكى نازاد

لەگەڵ سروشت ناوئێتە بێتەوه، دواجار مەھارەسە ئازادانەى خۆى بكاو ئىبداعى تىدا بكات، بەھلام ئەوھەدىن وگەلتورى سەرمايەدارىن، مرۆف لەبنىاتنانەھوى ئىنسانىيەتى خۆى دوردەخەنەھە ساپان دەيگەنە كۆتەرەدارىكى ووشكەھلاتوو يان دەيگەنە ئاميرىكى گۆشتن بەسەرناميرەكانى بەرھەم ھىنانەھە، ئەوپروپاگەندەھەش لەسەداسەد پىچەوانەكەى راستەو لەگەڵ فەلسەفەى قازانچەپرستانەى سەرمايەدارى و ميتۆدى بۆرژوازى بۆ مرۆف راست و گونجاو، نەك بۆ بىروباوەرەكانى ماركس. ئەوھە ئىپەى قازنچ پەرستانەى سەرمايەدارىن مرۆف دەكەنە كۆيلەى بەرھەمھىنان وھىرى ھەئىپەى مادى دەكەن، من واتىگەپشتوو فەلسەفەى ماركس نەزايەتەكى ھوشيارانەى مرۆفە لەدزى نامۆبوونى خۆى لەدزى ونبوون و بەشتبوونى خۆى، بزواتىكى جوانى مرۆفایەتە لەبەرانبەر پروسەى شىواندننى مرۆف وگۆرىنى بەنامير.. ھەربۆيەشە ياخى بوونى مرۆف كاتىك خالىيە لەمەعرىفەيەكى شۆرشگىرانە لەبرى ئەھوى بىخاتە بەردەم بىرگەردنەھويەكى ھومانىستانەھە لەعارەق خۆرىكەھە دەيگۆرىتە سەر ريش بەردانەھە و دواجارىش وپرانگردنى دەوروبەر. ئىستا دەتوانىن ئەوپرسيارە بەھىنەنەھە پىش وپرسين: كوا دەستكەوتەكانى ديموكراسى لەغيايى ماركسا؟! كامانەن ئەوسىستەمە سىياسىانەى نايانەوت دىنا بشيۆين؟ لەكۆيى جىھان ژيانىك ھەيەبۆمرۆفایەتى و بەرھەم راپىچى ناكات؟ بەپىچەوانەھە ئەھوى بەسىستەمى نوئى جىھان ناوھەدكرا سىتەمىك بوو بۆ فاسد بوون، نەك رزگاربوون لەدەست دىكتاتورەكان، لەراستىدا ئەگەر غەشىمانە تەماشائى ژيان و بەھائى راستەقىنەى مرۆف نەكەين ئەوا دەبى مرۆفانە تەماشائى ماركس و لىكەندەھەكانى بكەين، بەھ و اتايەى مرۆف بەرزترىن جىگەى ھەيە لەژياندا، ھەرگىز ماركس نەپخووستە تاكەكەس يان مرۆفى كۆمەلەيەتى بەدەقە زانستىھەكانى خۆيەھە شەتەك بدائ بىكاتەكۆيلەيەكى ماركسى، بەلكو بەپىچەوانەھە ئەو دەخوازىت مرۆف لەكۆيلەيەتى رزگارى بىت، كەچى ھەندىك جار چەواشەكارىھەكان سنور دەبەزىنن وەك چۆن لىرالىيەك بەھە ناماقولىيەكانى دەستپىدەكا كە ماركس لەستالىندا كورت دەكاتەھە و بەسەبەلشەفىزىم وەك يەك وپنەدەكا؟ كەچى پىپى شەرم نىيە ئارايشتى گروپە تىرۆرستىھەكان دەكاو بەناوى ئازادى بىروارو قبولگردنى جىاوازيەكان و سەردەمى دىالۆگەھە، پاساو بۆ توندوتىژى ئىسلامى سىياسى دەھىنەتەھە و دەلەيت: من ناتوانم لەخۆرا وپنەيەكى دزىوى ئىسلامى سىياسى بكيشم! لەكاتىكدا ئىسلامى سىياسى خۆى بەھەموو توندوتىژىھەكەھە لەمەيدان ئامادەيە!! ئەو وپنەيەك نىيە ناامادە راپوستابىت لەسەرئەھوى تۆخىرى پىبەكەيت و لە خەيالدا وپنەى بكيشى، ئەوخۆى بەشمشپرو چەقۆيەكى كۆلەھە بۆ سەربىرەنت ئامادەيە، بەسەرھەوت و سامانىكى زۆرو مېشكىكى داشۇراوھە ئامادەيە!! كەچى وھە برادەرەيكى رۆشنىرى عەلانى! خۆى لىگىل دەكا، بەھلام ئامادەيە و دىت ماركسىزم دەشيۆينەت و دەلەيت: ئەمىش وەك ھەر تىزىك بەناوى رەوايەتى شۆرشى پىرۆلىتارىاھە توندوتىژى بەيان دەكات و سەرئەنجام تىرۆر بەرھەم دەھىنەتەھە؟! لەولاشەھە پروپاگەندە بۆ ديموكراسىيەت دەكاو دەخوازىت بەرھەنە لىگرتن، روى دزىوى ئەو حزبانە جوان بكات كە ھەلگىرى ھەمان كەلتورى تۆتالىتارىانەى بەعس و تاك لە ھەموو مافىكى سەرھەتايى خۆى مەھروروم دەكاو بەمەش بەرھەم توندوتىژى پالى پىوھەدەن!! دەيەوئ بە رەخەنە روى ئەو حزبانە جوان بكات كەنەك بىروايان بە ديموكراسىيەت نىيە بەلكو رەخەنە بە كىر دەزانن و رەخەنەگىش تەكفىردەكەن!! بەداخەھە ئەم نەزانيە لەپاش ھەرسى شوورەوييەھە روى لەزىاد بوون كرد و ھاوشىوھى كۆمۇنىستە موزەيفەگەى ستالين بەگردەھە خەرىكى شىواندن و چەواشەگردنى بىرى سۆسىالسىانەى ماركس، لەكاتىكدا ناامادەيى بىرى ماركس دەقاو دەق بەماناى ناامادەيى بىرگەردنەھە لەئايىندە دىت، چونكە ئەھە فەلسەفەى ماركسە پىرە لە ئومىد، دواجارىبىرى فەلسەفیانەى ماركس ئامادەيىيەكى بەرچاوى لە خستەنەھەگەى بنىادى مرۆف بوونمان پىدەبەخشى، ئەمەش بەھ و اتايە نايات جىاوازيەكان رەتەبەكەينەھە ھەموو ھەقىقەتەكان لەماركسا كورتەبەكەينەھە، چونكە كەوامانكرد وپنەيەكى شىواو بەماركس دەبەخشىن، ئەگەر ئەمەمانكرد غەدرلەمرۆف و لياقەى ھۆشمەندانەى مرۆف دەكەين، تەنانەت غەدرلە مرۆف بوونى ماركسىش دەكەين، چونكە ھەرگىز ماركس نەھاتووھە بەرد بىرەك بە پەيگەرتاشىك و داربىرەك بەباخەوانىكى بەھرەمەند وپنە بكيشىت، وەك چۆن نەيارەكانى بەوشىوھە وپنەى ماركس دەكيشن، ئەوان بىبناغە ھىرش دەكەنە سەر بىرۆفەلسەفەى ماركس، بەرپۆخانى شوورەويى سىنارىيوپەك سازدەكەن وپرسەى فەلسەفەى ماركسى تىدا دەگىرن لەكاتىكدا ئەھە پرسەى ئايدۆلۆژىيەك بوو كەگورزى گەھرى لەماركسا، ئەفسانەيەكى گەورەبوو كە دەستگردى سەرمايەدارى خۆى بوو، ئەھە كەمرد فەلسەفەى ماركس نەبوو، ئەھە شكىستى خوارد كۆمۇنىزم نەبوو، بەلكو سىبەرەشىواوھەكانى كۆمۇنىزم بوون كە سەرمايەدارى بۆخۆى بەشىواوى دروستى كردبوون و ناوى كۆمۇنىزمى لىنابوون، ئەھە وشىوھە كۆمۇنىزمە دەمىك بوو لەپەل وپۆكەوتبوو، ئەھە ئايدۆلۆژىيە ھەرلەبەرايەھە نەخۆش بوو لەبەر ئەھەى خۆى لەفەلسەفە جىاگردبۆھە، ئەھە بەرھومىتافىزىكىا ھاتولە ناو ئەويشدا مرد، بۆيە مردنى كۆمۇنىزم تەنھا دەشىت خەيالىكى بىھودەى دوژمنكارانە بىت نەك واقع، چونكە ئەھە فەلسەفەى ماركس يان زانست نىيە دەمرىت، بەلكو ئەھەى دەمرىت خورافەيەكى خالىيە لە فەلسەفە و زانست، ئەھەى روخا حكومەتى سۆسىالستى نەبوو چونكە حكومەتى سۆسىالستى نارۆخى! بەلكو دەپۆكىتەھە وپەپى زەرورەتى مېزوويى كارى ئەھە كۆتايى پىدەيت، ئەھە حكومەتى بۆرژوازيە قابىلى روخانە.